

Briselē, 2018. gada 12. jūnijā
(OR. en)

10050/18

Starpiestāžu lieta:
2018/0222 (NLE)

RC 16
COMPET 451
ECO 52
EF 169
IND 167
REGIO 43

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i> kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2018. gada 7. jūnijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i> kungs
K-jas dok. Nr.:	COM(2018) 398 final
Temats:	Priekšlikums – PADOMES REGULA, ar ko groza Padomes 2015. gada 13. jūlija Regulu (ES) 2015/1588 par to, kā piemērot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu attiecībā uz dažu kategoriju valsts horizontālo atbalstu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2018) 398 *final*.

Pielikumā: COM(2018) 398 *final*

Briselē, 6.6.2018
COM(2018) 398 final

2018/0222 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES REGULA,

**ar ko groza Padomes 2015. gada 13. jūlija Regulu (ES) 2015/1588 par to, kā piemērot
Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu attiecībā uz dažu kategoriju
valsts horizontālo atbalstu**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Komisija 2018. gada 2. maijā iesniedza priekšlikumu nākamajai daudzgadu finanšu shēmai (DFS) (COM(2018) 321 final). Uz šā pamata Komisija ierosina vairākas horizontālas un nozaru ES finansēšanas programmas, reaģējot uz jauniem izaicinājumiem un vienlaikus turpinot sekmīgi iesāktās darbības.

Šā priekšlikuma, ar ko ierosina grozīt ES valsts atbalstu pilnvarozošo regulu (Padomes Regula (ES) 2015/1588), mērķis ir uzlabot šo ES finansēšanas programmu un valsts atbalsta noteikumu mijiedarbību. Tas ļaus Komisijai piešķirt pilnvaras veikt mērķorientētus grozījumus spēkā esošajos valsts atbalsta noteikumos, lai valsts līdzekļus – tostarp no Eiropas struktūrfondiem un investīciju fondiem, kas tiek pārvaldīti valstu līmenī –, un ES līdzekļus, ko centralizēti pārvalda Komisija, varētu kombinēt pēc iespējas netraucēti, neizkropļojot konkurenci ES vienotajā tirgū.

ES valsts atbalsta noteikumu nolūks ir nodrošināt, lai publiskie izdevumi neizkropļotu konkurenci starp uzņēmumiem ES vienotajā tirgū, pamatojoties uz šiem trīs pamatprincipiem.

- Kopīgās intereses: publiskajiem izdevumiem būtu jākalpo vispārējiem politikas mērķiem, piemēram, ieguldījumu, izglītības un apmācības, reģionālās kohēzijas, pētniecības un izstrādes sekmēšanai, digitālo, transporta un enerģētikas tīklu uzlabošanai un piesārņojuma un klimata pārmaiņu apkarošanai.
- Papildvērtība: publiskajiem izdevumiem būtu jālikvidē privāto ieguldījumu trūkums un nevis tie jāizstumj vai tikai jāaizstāj.
- Izmaksu lietderība: publiskajiem izdevumiem nebūtu jāpārsniedz tas, kas nepieciešams politikas mērķa sasniegšanai.

ES fondu līdzekļi, kurus centralizēti pārvalda Komisija un uz kuriem neattiecas dalībvalstu rīcības brīvība (piemēram, *COSME*, “Apvārsnis Eiropa” vai Digitālās Eiropas programma), nav valsts atbalsts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 107. panta 1. punkta nozīmē.

Tomēr, ja dalībvalstis sniedz papildu valsts finansējumu projektam, finansēšanas instrumentam, ko atbalsta centralizēti pārvaldīts ES fonds, vai iegulda resursus, attiecībā uz kuriem tām ir zināma rīcības brīvība, centralizēti pārvaldītajam fondam valsts atbalsta noteikumus piemēro tai finansējuma daļai, attiecībā uz kuru dalībvalstij ir rīcības brīvība.

Turklāt dalībvalstis var vairāk kontrolēt ES līdzekļus, kas tiek pārvaldīti saskaņā ar dalīto pārvaldību, piemēram, Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu (ESIF), tostarp Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), kā arī Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) līdzekļus. Tāpēc šāda veida finansējums LESD 107. panta 1. punkta nozīmē uzskatāms par valsts resursiem, un uz to attiecas valsts atbalsta kontrole.

Šajā sakarībā ir svarīga pareiza saikne starp ES finansējuma noteikumiem un valsts atbalsta noteikumiem, lai garantētu maksimāli labāko DFS ietekmi un lai izvairītos no nevajadzīgiem sarežģījumiem. Tas ir īpaši svarīgi situācijās, kad projekts tiek finansēts gan no ES līdzekļiem, ko centralizēti pārvalda Komisija, gan arī no līdzekļiem, ko kontrolē dalībvalstis. Lai dalībvalstīm, finanšu starpniekiem un projektu izstrādātājiem vienkāršotu šādu situāciju risināšanu, ES līdzekļu noteikumiem un valsts atbalsta noteikumiem vajadzētu būt saskanīgiem. Tāpēc Komisijas priekšlikumos par ES līdzekļiem ir ietverti konkrēti valsts atbalsta kontroles pamatprincipi, piemēram, prasība, lai valsts iekļaušanās privāto finansējumu papildinātu un nevis izstumtu, un šie priekšlikumi būtu jāizstrādā vēl plašāk, un

tiem vajadzētu būt īstenošanas pamatā. Un tāpēc Komisija vienlaikus ierosina vēl vairāk vienkāršot attiecīgos valsts atbalsta noteikumus.

Šajā kontekstā būtiska nozīme ir Komisijas 2017. gada 14. jūnija Regulai (ES) 2017/1084¹ (Vispārējā grupu atbrīvojuma regula – VGAR). Tajā noteiktas konkrētas atbalsta kategorijas, kas ir saderīgas ar iekšējo tirgu, un tā ļauj dalībvalstīm tieši īstenot atbalsta pasākumus bez iepriekšēja Eiropas Komisijas apstiprinājuma.

VGAR grozījumi trijās jomās varētu uzlabot mijiedarbību starp ES finansējuma programmu un valsts atbalsta noteikumiem.

Valstu finansējums kombinācijā ar fonda InvestEU instrumentiem

Komisija šodien nāca klajā ar priekšlikumu jaunajam *InvestEU* fondam², kurā sniedz vienotu noteikumu kopumu, kas nākamajā ES budžetā paredzēts visiem finansēšanas instrumentiem un budžeta garantijām. Priekšlikums nodrošina, ka Komisijai ir svarīga loma, atlasot atbalstāmos projektus un shēmas saskaņā ar kopējām ES interesēm, un ka publiskais atbalsts papildinās privātos ieguldījumus, būs pārredzams un ka tiks izvērtēta tā ietekme. Fonda *InvestEU* struktūrā jau ir ietverti valsts atbalsta principi. Tiklīdz minētie principi būs iestrādāti pietiekami skaidros fonda darbības noteikumos, būs nepieciešams tikai neliels skaits valsts atbalsta papildus prasību, lai aizsargātu konkurenci iekšējā tirgū gadījumos, kad fonda *InvestEU* ietvaros dalībvalsts līdzekļus kombinē ar ES līdzekļiem. Uz šā pamata attiecīgās valsts atbalsta prasības varētu noteikt VGAR, lai tās piemērotu kopā ar fonda *InvestEU* regulu un fonda *InvestEU* investīciju vadlīnijām, kurās noteikti nepieciešamie drošības pasākumi. Šādu VGAR grozījumu rezultātā dalībvalsts līdzekļiem, kuri novirzīti caur fondu *InvestEU* vai kuras atbalsta fonds *InvestEU*, netiktu piemērota valsts atbalsta noteikumos paredzētā prasība par iepriekšēju paziņošanu Komisijai, tādējādi nodrošinot racionalizētu un efektīvu fonda *InvestEU* īstenošanu.

Pētniecība, izstrāde un inovācija

Komisija šodien nāca klajā arī ar priekšlikumu programmai “Apvārsnis Eiropa”³. Saskaņā ar šo priekšlikumu konkrētiem mazu un vidēju uzņēmumu (MVU) pētniecības projektiem var piešķirt izcilības zīmoga marķējumu. Tam ir nepieciešams, lai Komisija tos novērtētu kā izcilus un lai tie atbilstu stingrām ES noteikumu prasībām attiecībā uz ES finansējumu, un vienīgais iemesls, kādēļ tos nevar finansēt, ir ES fonda budžeta ierobežojumi. Šādiem projektiem būtu jāļauj saņemt visu finansējumu no dalībvalstīm (tostarp no struktūrfondiem), neprasot Komisijas iepriekšēju apstiprinājumu. Komisijas priekšlikums par programmu “Apvārsnis Eiropa” attiecībā uz projektiem “Izcilības zīmogs” un salīdzinoši nelielais finansiālā atbalsta apjoms novērš jebkādas bažas par konkurenci.

Tāpat bez papildus valsts atbalsta novērtējuma attiecībā uz dalībvalstu sniegtā finansējuma daļu varētu ļaut īstenot pētniecības, izstrādes un inovācijas projektus, kas ir izvērtēti un atlasīti saskaņā ar noteikumiem, kuri piemērojami attiecībā uz programmu “Apvārsnis Eiropa”, un ko kopīgi finansē programma “Apvārsnis Eiropa” un dalībvalstis (tostarp struktūrfondi), ja piedalās vismaz trīs dalībvalstis. Tas būtu iespējams, jo projektu noteikumi, kas dod tiesības saņemt “Apvārsnis Eiropa” atbalstu – kā tas noteikts Komisijas priekšlikumā – novērš jebkādas bažas par konkurenci, jo īpaši pieprasot, lai projekti atbilstu kopējiem ES interešu mērķiem un risinātu skaidri noteiktas tirgus nepilnības.

Eiropas teritoriālā sadarbība

¹ OV L 156, 20.6.2017., 1. lpp.

² COM(2018) 439.

³ COM(2018) 441.

Eiropas teritoriālās sadarbības (ETS) veicināšana ilgus gadus ir bijusi svarīga ES kohēzijas politikas prioritāte. Saskaņā ar pašreizējiem valsts atbalsta noteikumiem šādus projektus jau ir iespējams atbalstīt, izmantojot publiskā sektora līdzekļus. Iepriekšējo gadu laikā Komisija ir uzkrājusi ievērojamu pieredzi saistībā ar atbalsta pasākumiem, kuru mērķis ir ETS projekti. Tāpēc varētu apsvērt atbalsta pasākumu darbības jomas paplašināšanu saskaņā ar VGAR.

Tāpēc būtu jāgroza VGAR juridiskais pamats, t. i., Padomes 2015. gada 13. jūlija Regula (ES) 2015/1588 par to, kā piemērot LESD 107. un 108. pantu attiecībā uz dažu kategoriju valsts horizontālo atbalstu (kodificēta versija) (Pilnvarojuma regula)⁴, lai Komisija pēc apspriešanās ar visam ieinteresētajām personām un dalībvalstu padomdevēju komiteju varētu iekļaut VGAR visus atbilstošos pasākumus.

1. PRIEKŠLIKUMA MĒRĶIS UN KONTEKSTS

Pilnvarojuma regula ļauj Komisijai ar regulām paziņot, ka dažas valsts atbalsta kategorijas ir saderīgas ar kopējo tirgu un ka uz tām neattiecas LESD 108. panta 3. punktā paredzētā paziņošanas prasība. Minētās kategorijas attiecas, piemēram, uz atbalstu MVU, atbalstu pētniecībai un attīstībai vai atbalstu vides aizsardzībai. Komisija tagad ierosina iekļaut divas papildu kategorijas.

Priekšlikums Pilnvarojuma regulā iekļaut **divas jaunas kategorijas** ļauj Komisijai pieņemt virkni izņēmumu, pamatojoties uz precīzi definētiem atbilstības kritērijiem, kas nodrošina ierobežotu ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm. Pieņemot šādu izņēmumu kopumu, būtu iespējams būtiski vienkāršot dalībvalstu un Komisijas administratīvās procedūras, pamatojoties uz skaidri definētiem *ex ante* atbilstības nosacījumiem. Tomēr priekšlikums iekļaut Pilnvarojuma regulā jaunas kategorijas neparedz nedz tūlītēju grupu atbrīvojumu šīm kategorijām, nedz arī pilnu grupu atbrīvojumu visiem kategorijā iekļautiem pasākumiem.

Iekļaušanai Pilnvarojuma regulā piedāvātās jaunās kategorijas

Dalībvalstu finansējums, ko sniedz vai atbalsta, izmantojot ES finansēšanas instrumentus vai budžeta garantijas, kurus centralizēti pārvalda Komisija

ES finansēšanas instrumentu un budžeta garantiju nozīme atbalsta sniegšanai dažādās jomās pēdējos gados ir kļuvusi arvien lielāka. Tiem vajadzētu kļūt vēl nozīmīgākiem pēc daudzgadu finanšu shēmas laikposmam pēc 2020. gada pieņemšanas. Komisijas priekšlikumi attiecībā uz ES finansēšanas instrumentiem un budžeta garantijām, ko centralizēti pārvalda Komisija, ietver svarīgus drošības pasākumus, kuri nepieļauj nepamatotus konkurences kropļojumus. Turklāt ES finansēšanas instrumenti un budžeta garantijas parasti mazāk kropļojoši nekā līdzīga apjoma dotācijas, jo tie parasti ietver mazākas atbalsta summas. Piemēram, ar ārpustirgus 100 miljonu EUR aizdevuma garantiju parasti paredz atbalsta summu, kuras apjoms atbilst tikai starpībai starp tirgus nosacījumiem atbilstošu garantijas prēmiju un faktisko atbalsta saņēmēja samaksāto garantijas prēmiju, kas ir ievērojami mazāka nekā visa summa 100 miljoni EUR.

Tāpēc ir lietderīgi ļaut Komisijai noteikt grupu atbrīvojumu atbalstam, ko sniedz ar dalībvalstu piešķirtā finansējuma palīdzību, kuru turpmāk novirza vai atbalsta, izmantojot ES finansēšanas instrumentus vai budžeta garantijas, ko centralizēti pārvalda Komisija, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi. Komisijas pieredze liecina, ka šāda atbalsta saskaņošana ar

⁴ OV L 248, 24.9.2015., 1. lpp.

nosacījumiem, kas piemērojami finansēšanas instrumentiem un budžeta garantijām, kurus centralizēti pārvalda ES un kurus īsteno Savienības struktūras, nodrošina, ka dalībvalstīm sniegtais atbalsts nerada būtiskus konkurences kropļojumus un attiecībā uz šādu atbalstu ir iespējams skaidri definēt saderības nosacījumus.

Atbalsts Eiropas teritoriālajai sadarbībai

Eiropas teritoriālās sadarbības (ETS) veicināšana ilgu gadus ir bijusi svarīga ES kohēzijas politikas prioritāte. MVU sniegtajam atbalstam saistībā ar izmaksām, kas radušās ETS projektos, jau tiek piemērots grupu atbrīvojums saskaņā ar VGAR. Īpaši nosacījumi attiecībā uz reģionālā atbalsta piešķiršanu ieguldījumiem, ko veic visu lielumu uzņēmumi, ir iekļauti arī Reģionālā atbalsta pamatnostādņēs 2014.–2020. gadam⁵ un VGAR reģionālā atbalsta iedaļā. Tas nozīmē, ka Komisija ir uzkrājusi ievērojamu pieredzi saistībā ar atbalsta pasākumiem, kuru mērķis ir ETS projektu veicināšana. Tāpēc ir lietderīgi ļaut Komisijai noteikt grupu atbrīvojumu finansējumam, ko sniedz minēto projektu atbalstam.

2. ATBILSTĪBA SAVIENĪBAS POLITIKAI UN MĒRĶIEM CITĀS JOMĀS

Šis priekšlikums ir cieši saistīts ar daudzgadu finanšu shēmu un dažādām Komisijas ierosinātām izdevumu programmām.

Valsts papildu finansējums projektiem, kurus centralizēti pārvalda ar ES fondu līdzekļiem, ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē. Šā priekšlikuma mērķis ir atvieglot šādu valsts resursu kombinēšanu ar ES finansēšanas instrumentiem un budžeta garantijām, kurus centralizēti pārvalda Komisija, lai sniegtu tiesisko noteiktību un vienlaikus nodrošinātu, ka konkurences kropļojumi ir ierobežoti.

ETS projektu veicināšana ilgu gadus ir bijusi svarīga ES kohēzijas politikas prioritāte, un ar šo priekšlikumu tā tiks atvieglota vēl vairāk.

3. JURIDISKIE ASPEKTI

• Juridiskais pamats

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir LESD 109. pants, saskaņā ar kuru Padome var pieņemt jebkādas attiecīgās regulas, kas vajadzīgas, lai noteiktu LESD 108. panta 3. punkta piemērošanas nosacījumus, kā arī tās atbalsta kategorijas, uz ko šī procedūra neattiecas. Par Komisijas priekšlikumu Padomei, pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu, ir jāpieņem lēmums ar kvalificētu balsu vairākumu.

• Subsidiaritāte un proporcionālitate

Priekšlikums ir Savienības ekskluzīvā kompetencē. Tāpēc subsidiaritātes principu nepiemēro.

Šis priekšlikums ir samērīgs ar tam izvirzīto mērķi un tāpēc atbilst proporcionalitātes principam.

• Juridisko instrumentu izvēle

Ierosinātais juridiskais instruments: regula.

Regula ir vienīgais piemērotais juridiskais instruments Regulas (ES) 2015/1588 grozīšanai.

⁵ OV C 209, 23.7.2013., 1. lpp.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums neietekmē Savienības budžetu.

Priekšlikums

PADOMES REGULA,

ar ko groza Padomes 2015. gada 13. jūlija Regulu (ES) 2015/1588 par to, kā piemērot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu attiecībā uz dažu kategoriju valsts horizontālo atbalstu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 109 pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu⁶,

tā kā:

- (1) Padomes Regulā (ES) 2015/1588 (2015. gada 13. jūlijs) par to, kā piemērot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu attiecībā uz dažu kategoriju valsts horizontālo atbalstu⁷, Komisija tiek pilnvarota ar regulām atzīt, ka noteiktas valsts atbalsta kategorijas ir saderīgas ar iekšējo tirgu un ka uz tām neattiecas Līguma 108. panta 3. punktā noteiktā paziņošanas prasība.
- (2) Centralizēti pārvaldīti ES fondi, t. i., fondi, kas atrodas tiešā vai netiešā Savienības pārvaldībā (izņemot fondus, kuri atrodas dalītā pārvaldījumā ar dalībvalstīm), izmantojot finansēšanas instrumentus vai budžeta garantijas, aizvien vairāk atbalsta darbības kopīgās ES interesēs un tādējādi īpaši labvēlīgi ietekmē izaugsmi un kohēziju. Komisijai vajadzētu būt pilnvarotai paziņot, ka, ievērojot konkrētus nosacījumus, dalībvalstu piešķirtais atbalsts, ko novirza vai atbalsta, izmantojot šādus centralizēti pārvaldītus finansēšanas instrumentus vai budžeta garantijas, ir saderīgs ar iekšējo tirgu un uz to neattiecas paziņošanas prasība. Komisijas pieredze liecina, ka šāds atbalsts nerada būtiskus konkurences kropļojumus, jo tas ir saskaņots ar nosacījumiem, kas piemērojami attiecīgajiem finansēšanas instrumentiem vai budžeta garantijām, kurus īsteno Savienības struktūras, un var noteikt precīzus saderības nosacījumus.
- (3) Eiropas teritoriālās sadarbības veicināšana ir svarīga ES kohēzijas politikas prioritāte. Komisijai vajadzētu būt pilnvarotai paziņot, ka, ievērojot konkrētus nosacījumus, atbalsts Eiropas teritoriālās sadarbības projektiem ir saderīgs ar iekšējo tirgu un uz to neattiecas paziņošanas prasība. Komisijas pieredze liecina, ka šādam atbalstam ir tikai ierobežota ietekme uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm, un var noteikt precīzus saderības nosacījumus.

⁶ OV C [...], [...], [...] lpp.

⁷ OV L 248, 24.9.2015., 1. lpp.

- (4) Tādēļ būtu jāpaplašina Padomes Regulas (Es) 2015/1588 darbības joma, lai tajā iekļautu šīs atbalsta kategorijas.
- (5) Tāpēc būtu attiecīgi jāgroza Padomes Regula (ES) 2015/1588,
- IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Regulas (ES) 2015/1588 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā iekļauj šādus punktus:

- “xv) finansējumam, ko novirza vai atbalsta, izmantojot centralizēti pārvaldītus ES finansēšanas instrumentus vai budžeta garantijas, ja atbalstu sniedz papildu finansējuma veidā, izmantojot valsts resursus;
- xvi) projektiem, kurus atbalsta saskaņā ar ES Eiropas teritoriālās sadarbības programmām.”

2. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*